

	Negendaagse Leergang Palliatieve Zorg Verpleegkundig Specialisten & Physician Assistants voorjaar 2026 Lesdag 1; dinsdag 6 januari Versie 07-01-2026
09.30	Welkom & Registratie Dagcoördinator dag 1 Sylvia Verhage
10.00-11.00	Welkomstwoord en samenstelling leerteams
11.00-13.00	Inleiding in de palliatieve zorg: proactieve zorgplanning en palliatief redeneren Sylvia Verhage MANP, verpleegkundig specialist AGZ Jeroen Bosch Ziekenhuis 's-Hertogenbosch
13.00-13.45	Lunch
13.45-15.15	Symptoom Management (SM) 1 Pijn deel 1 Marianne Leenders, anesthesioloog-pijnspecialist, consultatieteam ondersteunende en palliatieve Zorg UMC Utrecht
15.15-16.15	Sociaal domein: zorg voor naasten en nabestaanden Marcella Tam, projectleider 'Oog voor naasten' LUMC Leiden
16.15	Afsluiting

	Leergang Palliatieve Zorg voor Verpleegkundig Specialisten & Physician Assistants Lesdag 2; dinsdag 27 januari
09.15	Welkom & Registratie Dagcoördinator dag 2 Gertruud van der Werff
09.30-09.45	Presentatie casuïstiek leerteam 1
09.45-11.30	SM2 Dyspnoe en PG1 COPD Dr. Judith Herder, longarts Meander Medisch Centrum Amersfoort
11.30-13.00	PG2 Patiënt met dementie Patricia van Mierlo, klinisch geriater en consulent Palliatief Advies Team Rijnstate Ziekenhuis Arnhem
13.00-13.45	Lunch
13.45-15.15	PG3 Hartfalen Joke van Driel MSc, verpleegkundig specialist AGZ Jeroen Bosch Ziekenhuis Den Bosch
15.15-17.15	PG4 De Oncologische patiënt deel 1 Annette van der Velden, internist-oncoloog Martini Ziekenhuis Groningen
17.15	Afsluiting

	Leergang Palliatieve Zorg voor Verpleegkundig Specialisten & Physician Assistants Lesdag 3; dinsdag 3 maart
09.15	Welkom & Registratie Dagcoördinator dag 3 Dianna Lijst
09.30-09.45	Presentatie casuïstiek leerteam 2
09.45-11.30	SM3 Tractus digestivus deel 1 Dr. Alexander de Graeff, internist-oncoloog, consultatieteam ondersteunende en palliatieve Zorg UMC Utrecht, consulent palliatieve zorg Palliatieteam Midden Nederland en hospice arts Hospice Demeter De Bilt
11.30-13.00	Communicatie: praten over het levenseinde Marieke Ausems, huisarts Tienhoven en kaderarts palliatieve zorg
13.00-13.45	Lunch
13.45-15.00	Morele dilemma's Suzanne Metselaar PhD, ethicus afdeling Ethiek Recht en Humaniora Amsterdam UMC
15.00-16.30	SM4 Pijn deel 2: casuïstiek pijnanamnese, neuropathische pijn en invasieve technieken Sanne van Heijster, anesthesioloog en pijnspecialist Reinier de Graaf Gasthuis Delft
16.30	Afsluiting

	Leergang Palliatieve Zorg Verpleegkundig Specialisten Lesdag 4; dinsdag 24 maart
09.15	Welkom & Registratie Dagcoördinator dag 4 Sylvia Verhage
09.30-11.30	Zorg voor de professional
11.30-12.30	Theorie Communicatieve vaardigheden o.b.v. trainers Samantha Maes en Matthias Quadekker
12.30-13.15	Lunch
13.15-16.30	Interactief in groepen: oefenen consultatievaardigheden o.b.v. trainers Samantha Maes en Matthias Quadekker
16.30	Afsluiting
17.30	Buffet

	Leergang Palliatieve Zorg voor Verpleegkundig Specialisten Lesdag 5; woensdag 25 maart
09.15	Welkom & Registratie Dagcoördinator dag 5 Ginette Hesselmann en Sylvia Verhage
09.30-10.30	Onderzoek in de palliatieve fase Dr. Everlien de Graaf, assistant Professor Expertisecentrum Palliatieve Zorg Utrecht departement Huisartsgeneeskunde en Verplegingswetenschap Julius Centrum, UMC Utrecht
10.30-12.30	Wat is consultatie? De organisatie en werkwijze van het consultatieteam & rol als consulent palliatieve zorg Jeroen Joosten, senior adviseur palliatieve zorg PZNL en Ginette Hesselmann MANP, verpleegkundig specialist AGZ UMC Utrecht
12.30-13.30	Lunch
13.30-16.45	De consultbespreking: het MDO In een multidisciplinaire setting worden diverse complexe casuïstieken interactief besproken met vooropgestelde leervragen van de deelnemers. Casuïstiek wordt door de deelnemers aangeleverd en zij participeren in de consultbespreking. Er wordt gewerkt in twee groepen. Participanten MDO-bespreking: internist-oncoloog, geriater, huisarts, specialist ouderengeneeskunde en geestelijk verzorger. Groep 1 • Marieke Ausems, huisarts Tienhoven en kaderarts palliatieve zorg • Esli Jongen, geestelijk begeleider in het UMCU, hospice C'est La Vie en eerstelijns (kinder-)palliatieve zorg • Dr. Alexander de Graeff, internist-oncoloog, consultatieteam ondersteunende en palliatieve Zorg UMC Utrecht, consulent palliatieve zorg Palliatieteam Midden Nederland en hospice arts Hospice Demeter De Bilt Groep 2 • Bart de Heij, internist-oncoloog en lid transmuraal Palliatief Advies team Jeroen Bosch Ziekenhuis 's Hertogenbosch • Gereliza Luijendijk, specialist ouderengeneeskunde Hospice IJsselstein en Woonzorgcentrum De Schutse Lopik • Patricia van Mierlo, klinisch geriater en consulent Palliatief Advies Team Rijnstate Ziekenhuis Arnhem
16.45	Afsluiting

	Leergang Palliatieve Zorg voor Verpleegkundig Specialisten & Physician Assistants Lesdag 6; dinsdag 7 april
9.15	Welkom & Registratie Dagcoördinator dag 6 Annemiek van Seggelen
09.30-09.45	Presentatie casuïstiek leerteam 3
09.45-11.15	SM5 Tractus digestivus deel 2 Dr. Alexander de Graeff, internist-oncoloog, consultatieteam ondersteunende en palliatieve Zorg UMC Utrecht, consulent palliatieve zorg Palliatieteam Midden Nederland en hospice arts Hospice Demeter De Bilt
11.15-12.45	Existentiële thematiek en Hoop Dr. Erik Olsman, Universitair hoofddocent Protestantse Theologische Universiteit Amsterdam
12.45-13.30	Lunch
13.30-15.00	PG5 Psychiatrie en palliatieve zorg Jacqueline Hovens, psychiater en kaderarts Leiden UMC
15.00-16.30	Verslavingsproblematiek in de palliatieve zorg Spreker volgt
16.30	Afsluiting

	Leergang Palliatieve Zorg voor Verpleegkundig Specialisten & Physician Assistants Lesdag 7; dinsdag 12 mei
09.15	Welkom & Registratie Dagcoördinator dag 7 Jenske Geerling
09.30-9.45	Presentatie casuïstiek leerteam 4
09.45-11.30	PG6 De Neurologische patiënt Dr. Ingeborg Bosma, neuroloog UMC Groningen
11.30-13.00	De weg naar het sterven Dr. Alexander de Graeff, internist-oncoloog, consultatieteam ondersteunende en palliatieve Zorg UMC Utrecht, consulent palliatieve zorg Palliatieteam Midden Nederland en hospice arts Hospice Demeter De Bilt
13.00-13.45	Lunch
13.45-15.15	Farmacologie: veel gebruikte medicatie Dr. Evelien Kuip, internist-oncoloog Radboudumc Nijmegen
15.15-16.45	Patiëntengroep (PG) 7 De Oncologische patiënt deel 2 Radiotherapie in de palliatieve fase Prof. dr. Yvette van der Linden, hoogleraar palliatieve geneeskunde en radiotherapeut LUMC Leiden
16.45	Afsluiting

	Leergang Palliatieve Zorg voor Verpleegkundig Specialisten & Physician Assistants Lesdag 8; dinsdag 2 juni
09.15	Welkom & Registratie Dagcoördinator dag 8 Nicolle Janssen
09.30-9.45	Presentatie casuïstiek leerteam 5
09.45-11.15	Palliatieve sedatie: ins & outs Britt Suelmann, internist-oncoloog UMC Utrecht
11.15-12.45	Cultuur sensitieve zorg Jolanda van der Velden, huisarts Breda
12.45-13.30	Lunch
13.30-15.00	Psychisch domein Annet van der Velde, GZ-psycholoog Oosterlengte
15.00-16.15	BSTED Eva Bolt, huisarts huisartsenpraktijk Franke Weesp
16.15	Afsluiting

	Leergang Palliatieve Zorg voor Verpleegkundig Specialisten & Physician Assistants Lesdag 9; dinsdag 23 juni
09.15	Welkom & Registratie Dagcoördinator dag 9 Ciska Zerstegen
09.30-9.45	Presentatie casuïstiek leerteam 6
09.45-11.15	PG8 Kwetsbare oudere patiënt Dr. Pauline de Graef, internist ouderen geneeskunde UMC Groningen
11.15-12.00	SM6 Delier Dr. Pauline de Graef, internist ouderen geneeskunde UMC Groningen
12.00-13.00	Polyfarmacie Dr. Pauline de Graef, internist ouderen geneeskunde UMC Groningen
13.00-13.45	Lunch
13.45-15.45	Omringd door idioten: leidinggeven aan je eigen ontwikkeling Trainer Marcel Suderee Toelichting Het belangrijkste instrument dat je hebt om je werk als VS /PA vorm te geven dat ben jezelf. Of je de juiste competenties bezit en ontwikkeld hangt in belangrijke mate af van je persoonlijkheid; de manier waarop je naar de wereld kijkt en vooral je overtuigingen. We gaan vanuit dit referentiekader Carl Gustav Jung, David Kolb en Stephen Covey met elkaar verbinden.
15.45-16.00	Fotomoment + certificaat
16.00	Afsluiting